

Szex és új kor. A prostitúció jövője, avagy a prostitúció vége?

Sex in the new age. The future or the end of prostitution?

dr. Tamási Erzsébet, kriminológus, docens
Nemzeti Közszolgálati Egyetem NKE
dr.tamasi.erzsebet@gmail.com

Initially submitted January 17, 2023; accepted for publication March 21, 2023

Absztrakt

This study based on rigorous scientific research is an overview about the anticipated future of prostitution. It is concerning a number of sexually relevant sensitive questions. Among them, together with physical, moral, emotional ones, last but not least legal factors play a substantial role too.

The study focused the problem how seriously should be concerned the sex robotisation and its potential consequences in prostitution through decreasing, disappearing or perhaps transformation. Researchers find it challenging to outline the future reglementation while raising the question: who should face punishment, and what needs to be regulated? They should be the sex robot consumer or operator, the producer or the designer? What ought to be the sanction, an outright prohibition or something else?

The references of this study rely on sensitive researcher of contemporary changes in robotics, law, ethics, and social sciences.

Kulcsszavak: prostitúció, robotika, etika, jog

Key wolds: prostitution, robotics, ethics, law

„Nem az a gond, hogy a számítógép mire képes, vagy milyenné lesz a jövőben, sokkal inkább az, hogy mi mivé válunk. Milyen emberekké leszünk, miközben egyre közelebbi és közelebbi kapcsolatba kerülünk a gépekkel.”
Sherry Turkle: *Second Self*, 294. o.

Fukuyamától¹ azt már tudhatjuk, hogy eddigi történelmünknek vége, vagy majdnem vége van, a prostitúcióról azonban csak a nagyon optimisták jósolták, hogy a szexuális szabadság kiharcolásával talán írmagja sem maradhat.

A történelem pillanatnyilag várakozó állásponton van, ám igen jó úton halad a vég felé. Mindez nem mondható el a prostitúcióról, számarányában, morális elfogadottságában, haszonrátájával, kéz a kézben a pornográfiával, virágkorát éli. Csökken az utcán, terjed az internet segítségével, átalakul terápiává, és a kényesebb morál, valamint a drága és érzékeny emberi test kiváltásával megindulhatnak a robotokkal működtetett bordélyházak is.

Ha azt gondolják, hogy mindez hagymázás utópia, vagy valami bolondos sci-fi, esetleg

¹A hivatkozás indoka, azaz, hol található vagy ki a szerző, az a remény, hogy azok is olvashatják, akik kimaradtak az értelmiség 1980-as polémiáiból. Lásd F. Fukuyama: *A történelem vége és az utolsó ember*. Európa, 1994, 2014.

horror-történet, és a tudománynak ehhez aztán semmi köze, akkor, íme, egy összefoglaló, szigorúan tudományos munkák alapján², a prostitúció már a jelenben is működő jövőjéről.

1. Mire jók a robotok

Bábuk, babák az emberiség legkorábbi időszakában is léteztek, játékos módon tanítva az egymással, az állatokkal, a környezetünkkel való bánásmódot, gyereknevelést, kommunikációt. Emellett az emberi tevékenységet megkönnyítő és élvezetesebbé tevő eszközök sokaságát alkotta meg és használja az ember. A technikai fejlődés egyre bonyolultabb, emberhez hasonló és őt szinte minden téren kiszolgáló mesterséges szerkezeteket hozott létre. Ma már a HRI- (Human Robot Interaction) kutatások célja olyan robotok tervezése, amelyek segíthetnek az autista gyerekeknek³, képesek ápolni a betegeket, vagy éppen társaságot nyújtanak idős, magányos embereknek⁴. A statikus, egyszerű szerkezeteket felváltják a valósághű robotállatok⁵, nőtánczatók, gyerekszerűnek és férfinak látszó gépek, amelyek nemcsak mozognak, beszélnek, de érzelmeket is képesek kimutatni. Sőt érzéseket kiváltani, mi több, az emberi érzelmeket manipulálni is.⁶ Megannyi etikai kérdést indukálva⁷, amely különösen igaz a szexualitás kényes területére, ahol nemcsak testi, de morális, érzelmi tényezők is alapvető szerepet játszanak.⁸

2. Szex és robot

Ma már nem állítható, hogy az emberiség döntő többsége viccnek vagy gusztustalan dolognak tartaná szexelni egy robottal. Szexügyben minden elképzelhető vagy azon felül meghaladható. A kérdés, miért van ez így, és jó-e ez nekünk, vagy kinek használ.

A European Robotics Research Network elnöke 2006-ban kijelentette, hogy öt éven belül az emberek robotokkal fognak szexelni⁹. A jóslat beteljesülni látszik még akkor is, ha a házi használatra szánt, többfunkciós szexbábuk igen drágák. A humanoid szexgépek százharmincezer dollárnál kezdődnek¹⁰, így csak a nagyon gazdagok engedhetik meg maguknak.

² S. C. González-González – R. M. Gil-Iranzo – P. Paderewski-Rodríguez: Interaction and Sexbots: A Systematic Literature Review. *Sensors*, vol. 21, no. 1, 2021, p. 216., összefoglaló az 1980 és 2020 közötti időszakban, a szexrobotokról megjelent több mint ezerkétszáz tudományos vagy annak látszó munkák alapján; N. Döring – M. Rohangis Mohseni – R. Walter: Design, Use, and Effects of Sex Dolls and Sex Robots: Scoping. *Journal of Medical Internet Research*, vol. 22, no. 7, 2020, p. 29. Tanulmányukban összegzik az 1995 és 2019 közötti időszakban megjelent kifejezetten tudományos munkákat, elkülönítve a szexbábukra (29 darab) és szexrobotokra (98) vonatkozó írásokat.

³ B. Scassellati: How social robots will help us to diagnose, treat, and understand autism. *Springer Tracts in Advanced Robotics*, vol. 28, pp. 552–563.

⁴ J. Broekens – M. Heerik – M. H. Rosendal: Assistive social robots in elderly care: a review. *Gerontechnology*, vol. 2, 2009, pp. 94–103.; Ch. Eichenberg – M. Khamis – L. Hübner: Sex robot in Sexual Therapy: online Survey and Interview Study The Attitudes of Therapist and Physicians on the Use. *Journal of Medical Internet Research*, vol. 21, no. 8, 2019 Aug.

⁵ Ch. Wagner: The Ethical Ramifications of Social Robotics' Dark Side. *AI Matters*, vol. 3, iss. 4, p. 52.

⁶ Kollár Cs.: Szerethetők-e a robotok. Az ember-robot interakció humán oldalának teoretikus aspektusa. *Hadtudomány*, 2016. különszám, 142–145. o.

⁷ Ch. Wagner: i. m.

⁸ A szexbábu és a szexrobot közötti különbségről lásd N. Döring et al.: i. m.

⁹ D. Levy: Robot Prostitutes as Alternatives to Human Sex Worker. 2007.

<http://www.roboethics.org/icra2007/contributions/LEVY%20Robot%20Prostitutes%20as%20Alternatives%20to%20Human%20Sex%20Workers.pdf>.

¹⁰ Uo.

A szexbábuk bérlése lehet a másik opció, ennek üzletszerű megvalósítását Japánban még 2004-ben kezdte egy tokiói call girl hálózat, forgalma minden várakozást felülmúlt, négy szexbárával, szinte ugyanannyiért, mint amennyibe a lányok kerülnek, hetven perc száztíz dollárért.¹¹

Az elmúlt évtizedben megannyi bordély alkalmaz szexbábákat és -robotokat.¹² Legközelebbi szomszédunkban, Bécs egyik bordélyházában, egy Fanny nevű szexbaba óránként nyolcvan euróért teljes elfoglaltságot nyújt. A japán gyártmányú, egy méter ötvenhat centiméter magas, negyvenkilós, hosszú szőke hajú, nagy mellű bábu, némi ázsiai beütéssel, óriási siker.¹³ Kivéve a tulajdonos számára, aki miután tesztelte a művet, úgy nyilatkozott, hogy „egyszer kipróbáltam, de mintha egy élettelen testtel feküdtem volna”¹⁴.

3. Mit gondol az átlagpolgár a szexrobotról? Empirikus kutatások

Jó néhány kisebb-nagyobb közvélemény-kutatás vizsgálta, hogy milyen fogadtatása lehet a szexuális szolgáltatásokat nyújtó robotoknak. A Huffington Post 2013-ban megkérdezett ezer egyesült államokbeli felnőttet, és 9 százalékuk válaszolta azt, hogy ha lehetséges volna, szexelne egy robottal.¹⁵

Hollandiában egy 2013-ban készült felmérés során, 1162 megkérdezett felnőtt 20 százaléka úgy találta, hogy a szexrobotok nincsenek negatív hatással az emberekre, míg 13,3 százalékuk szerint megváltoztatná az ember erkölcsi normáit.¹⁶

A Nesta Future Fest¹⁷ 2016-os felmérésében 1002 brit felnőtt 17 százaléka válaszolta, hogy kész szexuális kapcsolatra egy robottal, de a szándék 26 százalékra emelkedett, ha a robot megjelenése minél inkább emberi lenne.

Az első tudományos igényű készült kutatás szerzőpárosa, Scheutz és Arnold¹⁸, arra volt kíváncsi, hogy mi a véleményük az embereknek a szexrobotokról, használnák-e egyáltalán, ha igen, milyen megfontolásból. Azt is megkérdezték, milyen funkciókat, formákat tartanak kívánatosnak. A vizsgálatot kis mintán végezték, 100 egyesült államokbeli lakos online töltötte ki a kérdőíveket, 57 férfi és 43 nő. A nemek megosztása mellett a 34 évesnél fiatalabb és ennél idősebbek válaszait különítették el (a 20 és 61 év közötti résztvevők átlagéletkora 33,4 év volt). Arra a kérdésre, hogy mire legyen képes egy szexrobot, a leggyakoribb válasz mindkét nem esetében az volt, hogy a tervezés alkalmazkodjék az emberi vágyak kielégítéséhez, mozogjon

¹¹ Uo.

¹² M. Morris: The Rise of Sex Doll Brothels in Europe. January 4, 2020, <https://eurosexscene.com/sex-doll-brothels-in-europe/>.

¹³ Brothel says sex dolls are now more popular than real women. <https://www.news.com.au/lifestyle/relationships/sex/brothel-says-sex-dolls-are-now-more-popular-than-real-women/news-story/b6e4d56536beeb0f0f9063fd03e59775>.

¹⁴ Brothels buying up sex dolls. dailystrar.co.uk.

¹⁵ Robot Sex Poll Reveals Americans' Attitudes About Robotic Lovers, Servants, Soldiers.

https://www.huffpost.com/entry/robot-sex-poll-americans-robotic-lovers-servants-soldiers_n_3037918.

¹⁶ M. De Graaf – S. B. Allouch: Anticipating Our Future Robot Society: The Evaluation of Future Robot Applications From A User's Perspective. New York, 2016.

https://www.researchgate.net/profile/Maartje_De_Graaf/publication/30490099.

[7_Anticipating_Our_Future_Robot_Society_The_Evaluation_of_Future_Robot_Applications_From_A_User%27s_Perspective/links/577cf33608aece6c20fe4c5d.pdf?origin=publication_detail](https://www.researchgate.net/profile/Maartje_De_Graaf/publication/30490099/links/577cf33608aece6c20fe4c5d.pdf?origin=publication_detail).

¹⁷ Nesta FutureFest Survey 2016. <https://comresglobal.com/polls/nesta-futurefest-survey-2/>.

¹⁸ M. Scheutz – Th. Arnold: Are We Ready for Sex Robots? HRI'16, The Eleventh ACM/IEEE International Conference on Human-Robot Interaction (HRI). 2016, March 07–10, pp. 351–358.

önállóan, és irányítható legyen. Mindkét nem egyértett abban is, hogy a legkevésbé fontos az, hogy a robotnak érzései legyenek, és még azt sem értékelték sokra, hogy észlelje az emberi érzelmeket.

Abban is egyetértettek, hogy a robot a legalkalmasabb a prostituáltak helyettesítésére, a nemi fertőzés csökkentésére, és a legkevésbé használható szexuális absztinencia esetén. A megkérdezettek a robotot felnőtt embernek szeretnék látni, kifejezetten ellenükre lenne a szexrobot gyerek- vagy állatkinézete. A nőket irritálná, ha a szexrobot a volt barátjukra emlékeztetne, míg a férfiak vonzóbbnak tartanák a közeli ismeretségükbe tartozókra emlékeztető külsőt.

Általános megállapítás, hogy a szexrobotot a megkérdezettek egyértelműen tárgynak tekintik, és használata inkább a maszturbációhoz vagy egy vibrátoréhoz hasonlítható, semmint egy élő emberrel történő szexuális érintkezéshez. Mind ezek után arra a kérdésre, hogy használnának-e ilyen robotot, ha lehetőségük volna, a válaszok nemek szerint igencsak különböztek. A férfiak több mint kétharmada (40 szemben 17 ellenzővel) használna szexrobotot, míg a nők közel kétharmada (16 igen és 27 nem) viszont nem tenne ilyet.

Az életkori megoszlásokat elemezve a kutatók egyetlen esetben találtak szignifikáns különbséget. A 34 év alattiak, bár nyitottabbak a technikai újdonságokra, mégis úgy találták, hogy a szexrobotok sokkal kevésbé helyettesíthetik a prostituáltakat, míg az idősebb generáció az ellenkező nézeten volt.

A szerzők egy év múltán megismételték a vizsgálatukat, valamivel nagyobb mintán (114 férfi és 84 nő online megkérdezésével), ugyanazokkal a kérdéssorokkal¹⁹. A kutatás arra koncentrált, hogy mit tartanak leginkább a szexrobottal való lehetséges kapcsolat előnyeinek és hátrányainak. Az eredmény egyetlen kérdésben sem mutatott különbséget a korábbi vizsgálathoz képest, de megerősített néhány megállapítást. A megkérdezettek a szexrobottal való kapcsolat előnyének tartották a fertőzések elkerülhetőségét és a testi-lelki sérülések kiküszöbölhetőségét. Azt is jónak tartották, hogy a fiatalok számára biztonságos szexedukációs eszköz és lehetőség. A hátrányok közül a válaszadók szerint a legkockázatosabb, hogy emberi kapcsolataikba nemkívánatos elvárásokat kódolhat a könnyen jött örömszerzés, ami frusztrációt, csalódást okozhat. Magas pontot kapott a szexuális függőség kialakulásában szereplő ok is.

A kutatók szerint a szakirodalomban és a médiában a szexrobotokkal való kapcsolatról sugallt kép sokkal pesszimistább, mint a megkérdezetteké. A szakírók döntő többsége rendre azt hangsúlyozza, hogy robotszex fenyegeti az érzelmi kötődést az emberek között, és kifejezetten rontja a szexuális kapcsolatok minőségét. A válaszadók nem osztották ezt a félelmet, szerintük a szexrobotok csak gépek, nincsenek jogaik, és nem antropomorfizálhatók, így nem tudják „kihasználni sem az embert”, nem csalják meg velük a partnerüket, nem számít valódi szexnek, inkább egyszerű önkielégítésnek.

Egy 2017-es kutatás²⁰ 229 heteroszexuális férfi véleményét tudakolta, miközben tetszésreakcióidejüket is mérte. Úgy találták, hogy a négy, fényképen látott, alsóneműben pózoló nő, valamint

¹⁹ M. Scheutz – Th. Arnold: Intimacy, Bonding, and Sex Robots: Examining Empirical Results and Exploring Ethical Ramifications. In: J. Danaher – N. McArthur (eds.): Robot Sex: Social and Ethical Implications. MIT Press, 2017, pp. 247–260.

²⁰ J. M. Szcuka – N. C. Kramer: Not only the lonely. How men explicitly and implicitly evaluate the attractiveness of sex robots in comparison to the attractiveness of women, and personal characteristics influencing this evaluation. Multimodal Technologies Interaction, vol. 1, no. 1, 2017, pp. 1–18.

a négy ugyanilyen öltözékben lévő női robot és négy női android fotója közül a férfiak egyértelműen a robotokat tartották a legkevésbé vonzónak. Ugyanezek a férfiak 40,3 százaléka igennel válaszolt arra a kérdésre, hogy most vagy öt éven belül vásárolna-e a képen látható robotok közül. A fizikai reakciókat mérő vizsgálat²¹ úgy találta, ha valaki megérint egy robotot „intim testrészén”, növekvő szexuális reakciókat vált ki, azaz a robotra ebben a helyzetben emberként emlékezik.

Ugyanez a szerzőpáros 2019-es kutatásában²² 848 heteroszexuális német nőt kérdezett meg arról, hogy mit szólna, ha a partnere egy másik nővel, valamint egy nőnek látszó robottal és egy gépszerű női robottal szexelne. Az eredmény szerint a nők a nőkre féltékenyebbek, sokkal inkább, mint bármilyen robotra. A robotokkal kapcsolatos ellenszenvük a nőkre jobban hasonlító robotok iránt erősebb. Azok a nők azonban, akik jártasabbak a technikai eszközök használatában, kevésbé jeleztek ellenérzést a robotok kapcsán.

Hasonló eredményre jutott 2022-ben egy internetes vizsgálat is, amely 130 fiatal, diplomás nőt kérdezett a robotokról. Az eredmény szerint a válaszadók előítélettel vannak a szexrobotok iránt, kifejezetten féltékenyen reagálnak, ha a férfiak használják a női robotot, de korántsem akkora az ellenszenvük, ha ők használnak valamilyen szexuális mechanikát.²³

Egy amerikai felmérés 2019-ben²⁴ ismét vizsgálta a nők és férfiak robotokhoz való hozzáállásának különbségeit, de ez a korábbi megállapításokhoz képest nem sok újdonságot hozott. Újra alapvetőnek látszott a férfiak szexuális érdeklődésének intenzitása és a változatosság iránti igénye. Így a férfiak sokkal kíváncsibbak és bátrabbak a szexrobotok iránti vonzódás vállalásában, akár csak a szex minden vonatkozásában. Érdekes, hogy azok a férfiak, akik elégedettek a szexuális életükkel, bármit jelentsen is ez, jobban érdeklődnek a robotszex iránt is. A felmérés szerint a prostitúció kapcsán engedékenyebb férfiak számára a robotszex is vonzóbb. A kutatások egyértelműen megállapítják, hogy a férfiak sokkal intenzívebb érdeklődést tanúsítanak a női robottal való szex iránt, mint a nők általában²⁵.

A különböző vallások képviselői sem maradtak közömbösek a szexrobotok kérdésében.²⁶ A keresztény és zsidó vallás szempontjából vizsgálódó írások szerzői egyértelműen elutasítják a szexrobotok használatát. Világosan leszögezik, hogy a gépek nem emberek, és a velük való szexuális kapcsolat nem illeszthető a vallásuk alapelveinek keretébe.²⁷

Nemcsak a nyugati világban foglalkoztak a szexrobotok kérdésével, még 2012-ben két muszlim

²¹ J. Li – W. Ju – B. Reeves: Touching a Mechanical Body: Tactile Contact with Intimate Parts of a Humanoid Robot is Physically Arousal. 2016. http://www.wendyju.com/publications/li_mechanical.pdf.

²² J. M. Szcuka – N. C. Kramer: Robotic Love Rival? A Quantitative Study on the Jealousy of Women Evoked by other Women and Robots. *Technology, Mind, and Society*, no. 39, April 2018.

²³ Y. Li: Investigating the differences between females perceive same-gender and heterogender sexrobots regarding adoption and intentions. *Frontiers in Psychology*, 19. August, 2022, pp. 1–14.

²⁴ M. Brandon – N. Shlykova – A. Morgentaler: Curiosity and other attitudes towards sex robots: Results of an online survey. *Journal of Future Robot Life*, vol. 3, 2022, pp. 3–16.

²⁵ M. Nordmo – J. O. Næss – M. F. Husøy – M. N. Arnestad: Friends, lovers or nothing: men and women differ in their perceptions of sex robots and platonic love robots. *Frontiers. Psychology*, 11, 2020, p. 355. A vizsgálat 163 nőt és 114 férfit kérdezett 17 és 70 év között, 70 százalékuk felsőfokú végzettségű.

²⁶ Szexuális kapcsolat robotokkal? Isten tudja? <https://24.hu/elet-stilus/2016/11/13/szexualis-kapcsolat-robotokkal-isten-tudja/>

²⁷ N. Herzfeld: Religious perspectives on Sex with Robots. In: J. Danaher – N. McArthur (eds.): i. m.; W. D. Spencer: Should the Imago Dei Be Extended to Robots? *Love and Sex with Robots, the Future of Marriage, and the Christian Concept of Personhood. Africanus Journal*, vol. 10, no. 2, pp. 44–57.

tudós tollából született tanulmány.²⁸ Szerintük a „robotokkal való szexuális kapcsolat etikátlan, immorális és kulturálatlan, csapás a házasság intézményére, és nem tiszteli az embert”.²⁹ A saria jog szerint a cselekmény büntetendő, ha házasságban van szó, akár halállal is büntethető, míg egyedülállóknak elegendő a pénzbüntetés. A robottal való házasság pedig erősen tilalmazott cselekmény kell hogy legyen, amint az az iszlám jog szerint az állatok vagy az azonos neműek esetében is érvényben van.

Minden vallásnak maga felé hajlik a keze, néhány keleti gondolkodásmódtól nem idegen a szexualitás komplex, testet és lelket elválaszthatatlannak tartó értelmezése. Nem csoda, ha a taoista, sintoista vagy buddhista vallások nem riadnak meg, és nem utasítják el a humánszerű robotokkal való „testi-lelki” kapcsolatot.³⁰

Látható, hogy a kutatások leginkább arra a kérdésre irányulnak, hogy mit szólnak az emberek a robottal történő szex lehetőségéhez, azaz mekkora piacuk lehet az ilyesfajta eszközöknek. Az eddigi felmérések szerint a férfiak sokkal nyitottabbak a robottal való szexre, ahogy a szexre általában, de a nők érdeklődése sem elhanyagolandó. Számátalan példa gyűjthető az embernek a háziállatokhoz, sőt tárgyaikhoz fűződő érzelmdús viszonyáról, és már arra is van példa, hogy a kétgyermekes japán üzletember saját bevallása szerint két hónap után beleszeretett a kifejezetten szexuális célra vásárolt szexbábujába.³¹ Egy 58 éves amerikai férfi pedig tolokocsiján mindenhová magával viszi szexrobotját, amit a környezete még csak nem is furcsáll, pedig a kocsmába, a barátai közé is közösen járnak.³² És a példák száma egyre sokasodik...

Az is egyértelmű, hogy a robotnak emberszerűnek kell lennie, mert az antropomorfikus illúzió fontos az ember számára. A hasonlóságnak és az észlelésnek azonban vannak határai. A jelenséget először Freud összegezte 1919-ben³³, természetesen a saját korában a babákhoz, szobrokhoz való viszony alapján elemezve a kérdést. Az „unheimlich” érzést olyan rémítő, kellemetlen hatásként mutatta be, amikor az ember nem tudja, vagy bizonytalan abban, hogy mi az élő és a holt, minnek van lelke, minnek nincs, mi valódi és mi mesterséges. „Magyarra a kifejezést úgy lehetne fordítani, hogy »félelmetes«, »kísérteties«, »ijesztő«, »szörnyű«, »irtózatoss«.”³⁴

Masahori Mori japán kutató ezt az érzelmi állapotot a robotokra alkalmazta, az uncanny valley (rejtélyes völgy) kifejezést használva a robotokhoz kapcsolódó érzésre, mondván az ember a robotot nem képes teljes emberi lényként érzékelni, sőt egy bizonyos határon túl undort is

²⁸ A. Y. Jelili – I. B. Tijani: Ethical and Legal Implications of Sex Robot: An Islamic Perspective. OIDA International Journal of Sustainable Development, vol. 3, 2012, pp. 19–28.

²⁹ Uo. 21. o.

³⁰ R. Mackenzie: Sexbots: Drawing on Tibetan Buddhism and the Tantric tradition. Journal of Future Robot Life, no.1, 2020, pp. 65–85.; G. Trovato – L. De Saint Chamas – M. Nishimura – R. Paredes-esar Lucho – A. Huerta-Mercado – F. Cuellar: Religion and robots: towards the synthesis of two extremes. International Journal of Social Robotics, vol. 13, iss. 4, 2021, pp. 539–556.

³¹ M. Cliff: She is more than plastic’: Married Japanese man ‘finds love’ with a SEX DOLL. Mail Online, 27 June 2016, <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-3661804/Married-Japanese-man-claims-finally-love-sex-doll.html>.

³² S. Campbell: Obsessed man takes his sex doll everywhere with him in a wheelchair -even down the pub. Daily Mirror, September 6, 2016. <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/obsessed-man-takes-sex-doll-8782271>.

³³ S. Freud: A kísérteties. In: Sigmund Freud: Művészeti írások. Filum, Budapest, 2001, 245–282. o.

³⁴ Kókai, K.: *Das Unheimliche*. MUMOK, Bécs, 2004. július 17. – október 31. http://www.balkon.hu/archiv/balkon04_07/05kokai.html.

kelthet.³⁵ Úgy gondolja, hogy az embereknek egy pontig tetszik a rajzolt, másolt baba- vagy robotfigura, de van egy pont, amelyen túl furcsává, idegesítővé válik a hasonlóság. „A gond – a hirtelen viszolygás – akkor üt be, ha a várakozásokkal ellentétben a megfigyelt entitás mozgása és viselkedése nem egyezik a vele előzetesen társított tulajdonságokkal” – írja Pernecker Dávid³⁶. Az emberek testében egyre több a mesterséges darab, műlábak, protézisek, szívbillentyűk, műanyag és fémdarabkák pótolják az eredeti, természetes szerveket, ezek némi idegenkedés után alapvető segítők az orvostudománynak. Az ember kiborggá válik – írja Lee³⁷, és azt jósolja, hogy lassan a szexrobotok is a mindennapok normális részévé válhatnak, megváltoztatják az emberi természetet és moralitást. Mivel drágák, a szexre alkalmazott robotokkal először a bordélyházakban lehet majd találkozni, és használatunk fő motorja a turizmus lesz. Meggyőződése, hogy a szükségletek kielégítésében diktál a technika, és egyre szűkül, változik a korábbi etikai norma.

4. A robotszex etikája

A szexbábukkal vagy még inkább a szexrobotokkal való emberi kapcsolat technikai okok miatt is főként elméleti megfontolásokig és vitáig jutott.³⁸ Mostanság folynak az előkészületek, ám a jövőbeli lehetőségek és következmények elemzése annál intenzívebb a tudományos munkákban, főként a társadalomtudományok területén³⁹. Leginkább a robottal való szexuális kapcsolat lehetősége, különösen annak etikai oldala foglalkoztatja intenzíven a kutatókat. Alapkérdéseik, hogy mit tehet az ember a robotokkal, és mindez milyen hatással van az emberi kapcsolatokra, milyen rizikófaktorokkal számolhatunk⁴⁰.

Témám szempontjából a kérdéseket a prostitúció és a robotok kapcsolatának áttekintésére szűkítem, miután ez a prostitúció jövőjének egyik belátható útja lehet.

Nézzünk egy finn felmérést⁴¹, amely két lépcsőben vizsgálta, mit szólnak az emberek a bordélylátogatáshoz, ha robot vagy élő alkalmazott a kiszolgáló. Az eredmény szerint a szexrobotok szolgálatát többen fogadják el, mint a szexmunkással való kapcsolatot. A bordélylátogató házaspárokat sokkal inkább elítélték, mint az egyedülállókat, de kevésbé, ha robottal teszik, és nem emberrel. Undort, ellenszenvet inkább a prostituáltak kapcsán jeleztek, a robotokat „tisztábbnak” tartották. A sci-fi kedvelők számára a robotszex elfogadhatóbbnak látszik,

³⁵ Mori, a robotika professzorának cikke 1970-ben jelent meg japánul, a 2012-es angol fordításban egyetlen szó sem esik Freudról, vagy bárkiről, aki ezt a jelenséget korábban is leírta. M. Mori: The Uncanny Valley. IEEE Robotics and Automation Magazine, June 2012, pp. 98–100.

³⁶ Pernecker D.: Számítógéppel generált üres tekintetek. Filmtett, 2015. július 16.
<https://www.filmtett.ro/cikk/3985/az-uncanny-valley-jelensegrol>.

³⁷ J. Lee: Sex Robots: The Future of Desire. Palgrave Macmillan, 2017, p. 65.

³⁸ S. C. Gonzales-Gonzales et al.: i. m.

³⁹ S. Dubé – D. Anctil: Foundations of Erobotics. International Journal of Social Robotics, vol. 13, 2021, pp. 1205–1233.

⁴⁰ S. E. Galaitsi – Ch. O. Hendren – B. Trump – I. Linkov: Sex Robots—A Harbinger for Emerging AI Risk. Frontiers in Artificial Intelligence, 2019. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/frai.2019.00027/full>.

⁴¹ A 96 középszintű, finnül beszélő nő 50 százaléka bachelor végzettséggel, egy helsinki közkönyvtár számítógépéről toborzott 3 euró fizetségért. A szerzők szerint ez a minta sokkal természetesebb, mint az efféle kutatásokhoz toborzott pszichológus lányhallgatók köre. M. Koverola – M. Drosinou – J. Palomaki – J. Halonen – A. Kunnari – M. Repo – N. Lehtonen – M. Laakasuo: Moral Psychology of Sex Robots: an experimental study – how pathogen disgust is associated with interhuman sex but not interandroid sex. Paladyn, Journal of Behavioral Robotics, vol. 11, iss. 8, 2020, p. 242.

bizonyára „ismerősebb” számunkra a képtelenség. Összefüggés mutatkozott a különleges szexet kedvelők és a bordélylátogatás elfogadása között, és valamennyi vizsgálat szerint, rendre visszatérően, a nők elutasítóbbak mindkét kapcsolat kérdésében: a robottal való szex közelebb áll az emberek közöttihez, mint egy másik emberhez vagy a maszturbáláshoz. Bármennyire ellentmondásosnak tűnik, a végső következtetés, hogy a szex a robottal inkább szexnek számít, miközben a robotot nem előlénynak, hanem gépnek tekintik. Ami nem meglepő, a férfiak kevésbé utasítják el a szexrobottal való kapcsolatot, ahogy egyébként a szexmunkással is kevésbé előítéletesek. Végső tanulság, hogy a robotprostituálttal való szex sokkal kevésbé számít megcsalásnak, mint egy élő szexmunkással.

A szexrobotok etikájának sötét oldalát vizsgálva a kutatók felteszik a kérdést, hogy csökkentheti-e a szexkereskedelmet a robot.⁴² A válasz szerint a drága bábuk nincsenek arányban a szexmunkás árával (alkalmanként ezer dollár, míg egy arab országban a prostituált százhuszonnégy dollárba kerül). A prostituáltak munkája mérséklődhet ugyan, de ha a robotnő olcsóbban hozzáférhetővé válik, az árcsökkenéssel a prostituált is hozzáférhetőbb lesz. A tanulmány szerint, mérlegelve a hátrányokat, a robotpartner függőséget okozhat, erőszakra és pedofiliára ad engedélyt, rontja az emberi empátiát, manipulálja az érzelmeket, és nem csökkenti szexkereskedelmet.

5. Robotprostituáció pró...

Aligha kérdéses, hogy a prostituáció alapvetően férfiigény szerint alakul, így van vagy lesz a robotprostituáció esetében is. A kérdés ugyanaz, mint mindig: miért a férfiak a főszereplők, és mitől lesz más, sőt mindenki számára jobb⁴³, ha férfiak robotok szexuális szolgáltatásaiért fizetnek és nem nőkéiért.

A téma szakértője, David Levy, egy teljes könyvet szánt a válasz kifejtésére. Fel is teszi a kérdést, hogy helyettesítheti-e a humán prostituáltat a szexrobot.

Az első elvárás a változatosság, különféle külső, belső tulajdonságok, ami a sokféle nőt helyettesítheti. Nem utolsósorban a szexuális gyakorlat változatossága, különösen az orális szex hiányának pótlása. Fontos a komplikációmentes, érzelmileg semleges, anonim szex. Végül a másik nemmel szembeni sikertelenségtől való félelmet szüntetheti meg a robot. Csak járulékos haszon, az egészségi kockázat kiküszöbölése, de legalábbis csökkentése.

Levy szerint vannak etikai kérdések is, amelyek a robotprostituáltak használatát érintik. Véleménye szerint nincs semmi etikátlan a robottal elért orgazmusban, ahogy a vibrátort még a nők sem tartják ördögtől valónak⁴⁴. A prostituáltakhoz járással nem dicsekszenek a férfiak, a társadalmi elítéltsége egyértelmű, de a robot használata nem nyilvános, így a köz morális megvetése sem sújtja.

A jogi helyzet is tisztázandó, bár a szexuális autonómia alapvető a modern társadalomban, de hogy ki mit csinál a hálószobájában, az nem mindenütt magánügy, Alabamában vagy Texasban például még a vibrátor árusítása is tiltott.

Kérdéses, hogy a partner hogyan viszonyul a szexrobothoz, a féltékenységtől a közös tanulás élményéig minden számításba jöhet, ami nyilván megállapodás és a partnerek közötti viszony

⁴² Ch. Wagner: i. m.

⁴³ D. Levy: *Love and Sex with Robots: The Evolution of Human-Robot Relationships*. Harper, 2007.

⁴⁴ Sőt. Lásd T. Kubes: *New Materialist Perspectives on Sex Robots. A Feminist Dystopia/Utopia?* MDPI, *Social Sciences*, vol. 8, 2019, pp. 233–249.

függvénye.⁴⁵

Összefoglalva a robotprostituált előnyeit, Levy szerint az emberi kapcsolatok javulása várható tőle, miután enyhíti a magányt, egyszerűbb szexuális partnert találni, és a szexuális fantázia büntetlenül kielégíthető. Nem lebecsülendő a terápiás haszon sem, csökkenhet az egészségi problémák száma, és könnyebbé válik a különféle fogyatékosággal élők szexuális igényének kielégítése. Segíthet a szexuális technika javításában, sikerélményt adhat, oldhatja a gátlásokat. Nem utolsósorban a prostitúció csökkentésében is megjelenhet, akár az emberkereskedelem, a gyerekprostituáció vagy a szexturizmus kapcsán.

Levy véleményéhez csatlakozva, egyes kutatók elemzése szerint a prostituáltaknak nincs mitől félniük, a robotok nem fenyegetik munkájukat, és a technikai fejlődés sem fogja kiszorítani őket a placról.⁴⁶

6. ...és kontra

A robotok szexuális célra való használatának legádázabb ellenfelei a feminista kutatók, Kathleen Richardson antropológus Eric Billinggellel közösen 2015-ben mozgalmat indított a robotok szexuális célú használata ellen (Campaign Against Sex Robots; CASR).⁴⁷

A szerző a legsötétebb rabszolgasághoz hasonlítja a szexrobotok alkalmazását, feltéve a kérdést, hogy lehet-e antropomorfizálni a robotokat. Véleménye szerint a szexrobotok készítői mindinkább arra törekednek, hogy kreálmányaik külsejüket, formájukat tekintve egyre jobban hasonlítsanak az emberre, különösen a nőkre és a gyerekekre.

Richardson szerint a férfiak empátiahiányossága az oka annak, hogy a nőket tárgyként használják, így a szexrobotok esetén sem történik más, mint hogy behelyettesítik a nőket és a gyerekeket az érzelem nélküli szexuális használatukba.

Kifejezetten David Levy ellenében érvel, mondván a robotprostituált nem kiváltja az emberi szexmunkást, hanem újraépíti, megerősíti az egyenlőtlenséget és a kizsákmányolást. Két fő kérdése: miért problémás a szexrobot, ha csak egy tárgyról van szó, és miért gond, ha egy élettelen tárgy utánozza az embert?

Magyarázata szerint, miután minden az emberi agyban zajlik, a szex vásárlása pedig empátia nélkül történik, így a vásárló tárgyat és nem emberi szubjektumot használ. „A szexrobot etikátlan és méltatlan az emberhez, és nem etikus a gépekkel szemben” – írja.⁴⁸ A szexrobot használata előhívja az emberből az együttérzés nélküli szexuális gyakorlatot, mindössze átvizik az élő nőkről a robotokra. Megerősíti a férfiakat abban, hogy beleegyezés, kölcsönös vágyak nélkül, érzések nélkül jussanak szexuális kielégüléshez. Úgy véli, hogy az ember még gondolatban sem lehet tárgy, és nem változik az attitűd, ha mindezt gépekkel vagy emberi kapcsolatokban éli át.

⁴⁵ D. Levy: The ethics of robot prostitutes. In: P. Lin – K. Abney – G. Bekey (eds.): Robot ethics: the ethical and social implications of robotics. The MIT Press, Cambridge MA, 2012, p. 224.

⁴⁶ J. Danaher: Sex Work, Technological Unemployment and the Basic Income Guarantee. Journal of Evolution and Technology, vol. 24, no. 1, 2014, pp. 113–130.

⁴⁷ A kampány ellen ellenkampány is megjelent, a szerzők a robotok elleni, egyoldalú érvelést elemzik, és megkérdőjelezzik a robot és a szexmunka közötti analógia megállapításait. J. Danaher – A. Sandberg: Should We Campaign Against Sex Robots? In: J. Danaher – Neil McArthur (eds.): i. m. 47–71. o.

⁴⁸ K. Richardson: Sex Robot Matters. Slavery, the Prostituted, and the Right of Machines. IEEE Technology and Society Magazine, vol. 35, no. 2, June, 2016, pp. 46–53. <https://technologyandsociety.org/sex-robot-matters-slavery-the-prostituted-and-the-rights-of-machines/>.

A robot tönkretelheti az emberi érzelmi viszonyokat, a nemek közötti sztereotípiákat pedig megerősíti. A férfiak vágya a női testre irányul, és a robotot is ekképpen használják, ezért igénylik, hogy minél jobban hasonlítson egy nőre. Meggyőződése, hogy nem etikus, és nem is biztonságos kiterjeszteni a prostitúciót a gépekre, mert megismétli a nők és férfiak közötti aszimmetrikus hatalmi viszonyt, a leglelketlenebb tárgyiasítás formájában. Mindezt a Roxxy True Compaion női robotjával illusztrálja, a szexuálisan attraktív, fiatal nőtáncosnőt három nyílással tervezték, van szája, vaginája és ánusza.

Richardson érvelése emberi jogi szempontokra épít, feltéve a kérdést: milyen üzenete van a robotszexnek a nemekről, hatalomról, egyenlőtlenségről, osztályviszonyokról és a rasszokról? Mindennek alapján érvel a homoszexuális férfiaknak szánt robotok ellen, és ebben lel magyarázatot arra is, hogy a nők miért használnak különféle szexuális segédeszközöket valós férfiak helyett. Komplex érvelés, annyi bizonyos....

A szexrobotok tervezői is megkapják a magukét, először is azért, mert döntő többségük férfi, akik női formátumú robotokat terveznek. Ezért, mondja, „heteronormatív és szexualizált elnyomást képviselnek”, ami ugyancsak a férfifantázia egyik megjelenési formája, egyben a nők kontrollálásának igényét jeleníti meg.⁴⁹

Véleménye támogatásra talál a nővédő mozgalmak körében. „A szexrobotok és szexbábuk megerősítik és normalizálják azt a nézetet a nőkről, miszerint a férfiak nők elleni erőszaka elfogadható. Itt az idő, hogy jogilag is megerősítést kapjon, hogy az új technológiák ne reprodukálhassanak olyan elveket, amelyek kizsákmányolják a női testet” – írja a Swedish Women’s Lobby kiáltványa⁵⁰.

Hasonló vélemények tucatjait sorolhatnám, amelyek a szexrobotok szimbolikus elnyomásképét erősítik, mondván rögzítik, előhívják a „patriarchalitást”, és a robotnő „a férfiaknak nem valódi társaságot, hanem teljes dominanciát kínál a nők felett”.⁵¹

A feminizmus legifjabb vonalát képviselő Tanja Kubes⁵², vitába száll Richardsonnal, új megvilágításba helyezve a robot és az ember szexuális érintkezését. Az érintkezés szó nem véletlen. Szerinte Richardson kiindulási pontja meglehetősen maradi, pontosan a „szerelem” értelmezése miatt, abból indulva ki, hogy két ember között a szerelem a meghatározó, ami a kölcsönösségen, az egyidejű és azonos intenzitású vonzalmon kell hogy alapuljon és nem különülhet el a szexualitástól. Ezzel szemben Kubes szerint az ember számára a szerelem korántsem olyan fontos, hiszen a kapcsolatainkban többnyire nincs is kölcsönösség, egyidejűség, és a vonzódás sem azonos mértékű. Sőt, a szexuális örömszerzéshez nem mindig kell a fizikai test jelenléte, a fantázia sok mindent kiegészít, sokszor az illúzió is megteszi, lásd telefonszex, avatar stb. A szex önmagában is létező, élvezhető, amihez nem szükséges antropomorf, női vagy férfi formájú test. A robot nem fog viszonyszeretni, írja, így nem az a fontos, hogy milyen a formája, a külseje, hanem hogy mire használható.

⁴⁹ Uo.

⁵⁰ Swedish Women’s Lobby, Roks and Unizon. <https://wave-network.org/swedish-womens-organisations-we-need-a-law-against-sex-robots/>.

⁵¹ M. Murphy: Sex robots epitomize patriarchy and offer men a solution to the threat of female. *Feminist Current*, 2017. <https://www.feministcurrent.com/2017/04/27/sex-robots-epitomize-patriarchy-offer-men-solution-threat-female-independence/>; H. Hernandez: Sexbot: Negativ Impact Toward Society. Augustana Center for the Study of Ethics Essay Contest, 2018. <https://digitalcommons.augustana.edu/ethicscontest/15>.

⁵² T. Kubes: New Materialist Perspectives on Sex Robots. *A Feminist Dystopia/Utopia?* MDPI, Social Sciences, vol. 8, 2019, pp. 233–249.

Ha valaki eddig még nem értette volna pontosan, hogy a szerzők egy része miért tesz különbséget a szexbábuk, -robotok és a nők által használt vibrátorok között, ebben az írásban kaphat egyfajta magyarázatot. Tanja Kubes adatai szerint az Egyesült Államok maga a „Vibrator Nation”, ahol minden második nő használ ilyen eszközt, de ezeknek, a tervezők jóvoltából, már formájukban sincs semmi közük a férfiakhoz, csak és egyedül a szexuális élvezetnek. A vibrátor a női önmegvalósítás, a szexuális szabadság szimbolikája, míg a szexrobot a magányos, kisebbségi komplexusban szenvedő, lúzer férfiak kárpótlási eszköze, összegzi.

7. Mi a véleményük a szexmunkásoknak?

A szexmunkások ellenérvei sokban hasonlítanak a feministákéihoz, csatlakoztak is jó néhányan a szexrobotok elleni kampányokhoz. Senki sem vonja kétségbe, hogy a szexmunka veszélyes üzem, testi és lelki értelemben egyaránt, ennek ellenére a szexmunkások egy része aggodalommal tekint a tevékenységüket esetleg felváltó, megkönnyítő szexrobotok alkalmazásának jövője felé. Az aggodalom nem új keletű, 1983-ban a New York-i prostituáltak félelmüket fejezték ki már a peepshow-k működése, a vibrátorok és egyéb szextárgyak használata miatt is, mondván létüket és jövőjüket veszélyeztetik.⁵³ 2016-ban a spanyol szexmunkások szervezete, az Aproxex (Asociación de Profesionales del Sexo) tiltakozott a város egyik bordélyházában alkalmazott robotok miatt.⁵⁴ Az indok nyilvánvalóan a kenyérharcról szól, az érvek ennél többről. Mondják, a robotok nem helyettesíthetik az élő nőket, használatuk a szexmunkások lenézését, és tárgyiasítását jelenti. Az egyik alkalmazott nyilatkozata szerint, amit „egy bábu nyújt a szexben, nem hasonlítható az élő személyhez, nem kommunikál, nem figyel rád, nem törődik veled, nem érdeklőd, nem társaság, nem tud pezsgőzni veled”⁵⁵. A férfiak bizonyos csoportja nemcsak szextárgyat lát a prostituáltban, de valamiféle intimitást, beszélgetést szeretne, a mintha barátnő lenne érzést is, azaz empátiát, még ha az hamis is, amit egy robot nem képes megadni.⁵⁶

Roszsabb lesz-e helyzetük a szexmunkásoknak, ha tömegesen megjelennek a robotprostitik – teszi fel a kérdés Robin Mackenzie⁵⁷. Az érdeklő, hogy a szexrobotnak mi legyen a jogi helyzete, kriminalizálás, vagy meg kell határozni a szexuális gyakorlat elfogadhatóságának határait? De hol a határa az emberi identitásnak? Esetleg az állatokéhoz hasonló jogokat kaphatnának, ha igen, akkor szexuális célra is használhatók? És így tovább...

8. És mit szólnának a robotok? Robosapiens

Felmerül az az abszurdnak vagy talán csak korainak tűnő kérdés is, hogy van-e joga, és lehet-e

⁵³ Sex business in times square said to decrease. 1984. <https://www.nytimes.com/1984/05/31/nyregion/sex-business-in-times-square-said-to-decrease.html>

⁵⁴ J. Rogers – M. Ortega: Europe’s first sex robot brothel FORCED OUT of base as prostitutes complain of competition. The Express, March 16, 2017.

⁵⁵ Uo.; N. Sharkey – A. van Wynsberghe – Sc. Robbins – E. Hancock: Our Sexual Future with Robots. A Foundation for Responsible Robotics Consultation Report. Foundation for Responsible Robotics, Netherlands, 2017, p. 13. http://responsiblerobotics.org/wp-content/uploads/2017/07/FRR-Consultation-Report-Our-Sexual-Future-with-robots_Final.pdf.

⁵⁶ Tamási E.: E-szexipari forradalom. Iustum Aequum Salutare, 2017/3., 165–181. o.

⁵⁷ R. Mackenzie: Drawing on Tibetan Buddhism and the Tantric tradition. Journal of Future Robot Life, no. 1, 2020, pp. 65–85.

kölcsönös érzelme a robotnak. Bizony mondom, vannak olyan szerzők⁵⁸ – sőt etikai kódexet is alkottak ez ügyben –, akik szerint a mesterséges intelligenciának is lehet joga, legalább annyi, mint a humán szexmunkásnak. Éppúgy védelemre szorul, miután emberi kapcsolatra tervezték, érzelmekkel és jogokkal is felruházták.⁵⁹ Még az kérdés is felmerült, hogy van-e szabad akarata a szexrobotnak, milyen jogi és erkölcsi státusa lehet, alapulhat-e a vele való szexuális kapcsolat a kölcsönösség, a beleegyezés, a tudatosság és a szabad akart szerint.⁶⁰ Azt is végiggondolta egy szerző⁶¹, hogy beleegyezhet-e egy robot a szexuális kapcsolatba, és mindez milyen következményekkel jár használójára, az emberre nézve. Szerinte dehumanizálja az embert, ha a robotnak nincs beleegyezési joga, mert kiterjeszti az ember hatalomérzetét és felelőtlené tesz, a nőt szextárgyként értelmezi, amikor is a beleegyezésük nem fontos. Az elemzés azonban azt is megjegyzi, hogy a szexrobot betiltása nem jó ötlet, mert a feketepiac, az illegálitás területére kerülhet.

Mások szerint a szexrobotok kiszolgáltatott rabszolgák, vagy gyerekként kezeltek, és nem történik más, mint a nemi sztereotípiák másolása.⁶² A kérdések szaporodnak. Egyáltalán, kell-e szeretni a szexrobotokat, megtaníthatja-e a gépekhez való viszony az emberekhez való kapcsolatot?⁶³ Sőt: mi minden szükséges ahhoz, hogy a szexrobot társ legyen, és társnak kell-e lennie valóban?⁶⁴

Még azon is elgondolkodtak a kutatók⁶⁵, hogy tervezhető-e olyan robot, amelyet kifejezetten erőszak eltűrésére hoznak létre, még ha ennek nyeresége a szexuális erőszak csökkentése lehetne is. A kérdés, lehet-e erőszakot elkövetni a szexroboton, ha igen, akkor ki az etikátlan, az, aki olyan robotot alkot, amely megerőszakolható, vagy az, akinek igénye az erőszak, azaz a robot tervezője vagy a használója a morális vétkes. A szerző végső megállapítása, hogy a robot gyakorlatilag érzéketlen gép, még ha érzékekre programozzák is, így a gép tervezője és használója is felelős az erőszakért, még annak imitációjáért is, tehát meggondolandó az ilyenfajta modell előállítás. Még abban sem lát különbséget, ha a szexrobot mindent eltűrő, soha semmit vissza nem utasító, állandóan szexre kész nőt testesítene meg, mondván a robotnak nincs lehetősége visszautasításra, ellenkezésre.⁶⁶

⁵⁸ Létezik AE (artificial ethics) is, amelyben kimondatik, hogy a robot nemcsak szükségletet elégít ki, hanem saját etikai státusa van. S. Torrance: The Ethical Status of Artificial Agents. With and Without Consciousness. In: G. Trovato et al.: i. m.

⁵⁹ R. Mackenzie: i. m. 13. o.

⁶⁰ L. Frank – S. Nyholm: Robot sex and consent: Is consent to sex between a robot and a human conceivable, possible, and desirable? *Artificial Intelligence and Law*, vol. 25, 2017, pp. 305–323.

⁶¹ S. Gutiu: The roboticisation of consent. In: R. Calo – A. M. Froomkin – I. Kerr (eds.): *Robot law*. Edward Elgar Publishing. Cheltenham UK, 2016, pp. 186–212.

⁶² J. Weber: Helpless machines and true loving care givers: a feminist critique of recent trends in human-robot interaction. *Information, Communication and Ethics in Society*, no. 3, 2005, pp. 209–218.

⁶³ J. P. Sullins: Robots, Love, and Sex: The Ethics of Building a Love Machine. *IEE Transactions on Affective Computing*, vol. 3, no. 4, 2012, pp. 398–409.

⁶⁴ R. Mackenzie: Sex Slaves, Vulnerable Others or Perfect Partners? *International Journal of Technoethics*, vol. 9, iss. 1, 2018, pp. 1–17.

⁶⁵ R. Sparrow: Robots, rape, and representation. *The International Journal of Social Robotics*, vol. 9, 2017, pp. 465–477.

⁶⁶ Uo.

9. Terápia, pedofília és robot

Shin Takagi, a Trottla nevű japán cég alapítója, gyerekszerű bábukat gyárt több mint egy évtizede. Az alapító saját bevallása szerint⁶⁷ a gyerekekhez vonzódik, gyártmányát egyértelműen segítségnek szánta a hasonló problémákkal küszködők számára.

A gyerekprostitúció és gyermekpornográfia kérdése a robotok esetében is kemény vitákkal teli. Vannak, akik szerint terápiás céllal támogatandó, levezeti, sőt segíthet megelőzni a gyerekek elleni szexuális támadásokat, de a szkeptikus hozzászólások sem ritkák. A polémia a gyógyítás vagy szabályozás körül forog.⁶⁸ A kérdés gyökere a pedofília értelmezésében rejlik: betegségről beszélünk, ami az orvoslás körébe tartozik, vagy kriminalitásról, ami jogi szabályozást igényel. A tábor egyik fele a szexrobotok általános használata esetén úgy véli, a klasszikus Ronald Arkint idézve, hogy „a gyerekek látszó és cselekvő robotot lehet használni pedofília kezelésére, úgy, ahogy a drogfüggőknél a metadont”⁶⁹. Egyértelműen segít abban, hogy a hasonló hajlamú emberek ne a gyerekeket zaklassák, de ne is kelljen szex nélkül élniük.

Az ellentábor szerint a szexrobot a pedofil számára „gyerekmoleesztálás gyerekek nélkül”⁷⁰. A gyerekszerű robotok nem csökkentik, még csak el sem terelik a vágyakat, és nincs bizonyíték a javulásra sem. Több szerző⁷¹ is csatlakozik ahhoz a nézethez, hogy a robotok a pedofília és a szexuális erőszak virtuális átélését segítik, megerősítve a deviáns vágyakat, felrúgják a társadalmi normákat, mert semmi sem adhat beleegyezést a korlátlan erőszak megéléséhez. Elismerik, hogy egyrészt tagadhatatlan előnyei is lehetnek a robotszexnek, így a megfelelési kényszer és bizonyos frusztrációk csökkenése, ugyanakkor a másik fél tárgyként kezelése és az erőszak felszabadítása sem mellőzhető. Számos országban súlyos büntetés vár a szexbábák használóira és forgalmazóira.⁷²

Az óvatosabbak viszont úgy vélik, semmilyen tudományos adat sem támasztja alá, hogy a szexrobotok növelnék vagy csökkentenék a pedofil hajlamot⁷³. Egyetértés látszik mindennek ellenére abban, hogy törvényi szabályozás szükséges a pedofília szexrobotokkal történő

⁶⁷ R. Morin: Can Child Dolls Keep Pedophiles from Offending? The Atlantic, 2016, <http://www.theatlantic.com/health/archive/2016/01/can-child-dolls-keep-pedophiles-from-offending/423324/>.

⁶⁸ A. Rutkin: Could sex robots and virtual reality treat paedophilia? New Scientist, 2 Aug. 2016. <https://www.newscientist.com/article/2099607-could-sex-robots-and-virtual-reality-treat-paedophilia/>; M. Behrend: Reflections on moral challenges posed by a therapeutic childlike sexbot. Love and sex with robots: Third International Conference, LSW. Springer International Publishing, London, 2017, pp. 96–113.; F. Facchin – G. Barbara – V. Cigoli: Sex robots: the irreplaceable value of humanity. BMJ, 2017. <https://www.bmj.com/content/358/bmj.j3790>; A. Marecková – R. Androvcová – K. Bártová – L. Krejcová – K. Klapilová: Men with paraphilic interests and their desire to interact with a sex robot. Journal of Future Robot Life, vol. 3, 2022, pp. 39–48.

⁶⁹ R. Arkin: Governing Lethal Behavior in Autonomous Robots. Chapman and Hall/CRC, 2009, p. 256. Idézi: J. Danaher: Regulating Child Sex Robots: Restriction or Experimentation? Medical Law Review, vol. 27, 2019, p. 17. <https://philpapers.org/go.pl?aid=DANRCS>.

⁷⁰ A. Pardes: Creating Child Sex Robots Is a Terrible Idea. VICE, July 18, 2014. Robo-ethicists have proposed using child sex robots to research and treat paedophilia. 2019EZ HOVA TARTOZIK? <https://www.vice.com/en/article/3b75d5/child-sex-robots-are-a-terrible-idea-717>

⁷¹ Ch. Cox-George – S. Bewley: I, Sex Robot: the health implications of the sex robot industry. Sexual and Reproductive Health. BMJ, vol. 44, no. 3, 2018, pp. 161–164.

⁷² R. Brown – J. Shelling: Exploring the implications of child sex dolls. Trends and issues in crime and criminal justice. Australian Institute of Criminology, no. 570, 2019 March, pp. 1–13.

⁷³ E. DiNucci: Sex Robots and the Rights of the Disabled. In: J. Danaher – N. McArthur (eds.): i. m. 73–88. o.

kezelésének használatában⁷⁴. Van, aki szerint a szexrobot sem a prostitúció, sem a pedofília felváltására nem alkalmas, csak terápiás célra való. Betegek, öregek számára, de jogi eszközökkel, szabályozott módon, akár orvos által felírva lehessen alkalmazni.⁷⁵

A legfrissebb olasz kutatás⁷⁶ 100 gyermekmoleesztáló és erőszaktevő férfi körében végzett vizsgálatának megállapítása szerint ezek a férfiak kevésbé nyitottak a szexrobotok iránt, nem kívánnak érintkezni velük, nem hiszik, hogy a szexrobotok használata alkalmas lenne a gyógykezelésre, a pedofil vágyak csökkentésére.

A szabályozás mikéntjét is nehezen határozzák meg a kutatók, nem is csoda, hiszen még a pedofília körül sincs egyetértés orvosok, társadalomkutatók és kriminológusok között. Danaher⁷⁷ össze is foglalja a problémát, amikor felteszi a kérdést: kit lehet büntetni, és mit kell szabályozni? A szexrobot vásárlóját, használóját, az előállítót, a gyártót, a tervezőt? Milyen legyen a büntetés, teljes tiltás vagy más? Ráadásul meg kell állapodni abban is, hogy a szexrobot csak egy gép, vagy a gép mögöttes morális jelentése a fontosabb, azaz a megjelenített gyerek, és nem utolsósorban azt is el kell dönteni, hogy a pedofil tehet-e a hajlamáról. Pillanatnyilag a tudománytól ennyire telik.

A robotprostituáltak használatának egészségi előnyeit is megkérdőjelezi néhány kutató.⁷⁸ Nem találtak elegendő bizonyítékot arra sem, hogy a robotprostituálttal való érintkezés nagyobb védelmet jelentene a sérülések, a fertőzések ellen, különösen, ha nincs szabályozása a meghibásodásokból eredő baleseteknek. Nem is szólva a pszichoszexuális problémák megjelenéséről, az elzárkózásról, a magányosságról, az intimitás hiányáról.

10. Milyen legyen a jövő

A technika gyorsan fejlődik, és az ember vele együtt változik. Szeretjük az állatokat, megbarátkoztunk a gépekkel, sőt a következő lépés sem elképzelhetetlen, hogy szexelünk velük, mi több, összeházasodunk⁷⁹ – jósolják a kutatók. És ez már nem is a jövő, a robotok már a hálószobákban vannak. Sőt, olyan kérdéseket is felvetnek, hogy mi számít embernek, hol az emberlét határa.

Mit szóljunk ahhoz, hogy egy Sophia nevű robot (Hanson Robotics gyártmány) Szaúd-Arábia teljes jogú, illetve női jogokat élvező állampolgára, szavazhat, házasodhat, igaz, csak férfi kísérettel, de közlekedhet, nemzetközi kapcsolatai vannak.⁸⁰

⁷⁴ O. M. Moen – A. B. Sterri: Pedophilia and computer-generated child pornography. In: D. Boonin (ed.): *The Palgrave Handbook of Philosophy and Public Policy*. Palgrave Macmillan, 2018, pp. 369–382.

⁷⁵ I. Rasmusson: *The Regulation of Sex Robots An argumentative study regarding the possible risks sex robots expose women and children to*. Bachelor Thesis. Malmö University, 2019, p. 40. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1483628/FULLTEXT01.pdf>.

⁷⁶ G. Zara – S. Veggi – D. P. Farrington: Sexbots as synthetic companions: Comparing attitudes of official sex offenders and non-offenders. *International Journal of Social Robotics*, 2021, <https://psycnet.apa.org/record/2021-62675-001>.

⁷⁷ J. Danaher: i. m.

⁷⁸ Ch. Cox-George – S. Bewley: i. m.

⁷⁹ I. Yeoman – M. Mars: Robots, men and sex tourism. *Futures*, vol. 44, 2012, p. 369.

⁸⁰ A. Oliveira: Subject (in) Trouble: Humans, Robots, and Legal Imagination. *Laws*, 2020, pp. 1–16.; H. Kanso: Saudi Arabia gave 'citizenship' to a robot named Sophia, and Saudi women aren't amused. *Global News*, 2017. <https://globalnews.ca/news/3844031/saudi-arabia-robot-citizen-sophia/>.

1. ábra Saud Arábia Sophia állampolgár robotnő

Azt, hogy mennyire kellene komolyan venni a szex robotizálódásának menetét és természetesen egyik lehetséges következményét, a prostitúció megszűnését vagy csökkenését, esetleg átfarmálódását, a tudomány ma még csak találgatja, mindenesetre már komolyan elemzi. Kérdés, hogy a valóságban, nem filmekben, filozofikus munkákban időszerű-e a félelem.

Kate Devlin⁸¹ archeológusból robotikára váltott kutató véleményét azért citálom, mert leginkább a józanész és a valóság talaján maradván foglalja össze a szex és robot lehetséges jövőjét.

Meggyőződése, hogy az emberek bíznak a technikában, észre sem veszik, és máris használják, megszokják, sőt érzelmileg kötődnek, beszélnek is hozzájuk. Devlin szerint teljesen alaptalan a félelem a szexrobotok agressziónövelő hatásától, ahogy ez a videók és más technikai eszközök estében sem bizonyított.

Nem is kellene félni attól, hogy a gépek használata beszűkíti az ember gondolkodását, csökkenti az agyi kapacitását, inkább felszabadítja az agy bizonyos területeit, és más célokra fókuszál, azaz, mint mindig, az ember kiválóan adaptálódik.⁸²

A szexrobotokkal kapcsolatos kételyek és félelmek pillanatnyilag alaptalanok, nagyon kevesen érdeklődnek az efféle szerkezetek iránt, ez az előállításuk, tervezésük intenzitásában is érezhető. A szexrobot drága, és pillanatnyilag egyetlen kínai cég gyártja a Harmony névre keresztelt robotot, amely képes például nevetni, a többi hirdetett áru mozdulatlan, bábu. Éppen ezért nincs nagy pénzügyi háttere a tömeggyártásnak, miután az érdeklődés csekély. Ráadásul a gépezet tervezése igen bonyolult, amit az uncanny valley-hatás sem teszi elfogadhatóbbá.

Összegzés

A szexrobotok elleni kampány nemcsak a prostitúció és a prostituáltak ellen szól, de a helyettesítésük és felmentésük érdekében is. A prostituáltak vagy tiltakoznak a robotszex ellen, vagy éppen újdonságként, segédeszközként beépítik szolgáltatásukba. A robotokat prostituáltaként használókat pedig hasonló indokok vezérlik, mint a valóságos szexmunkások

⁸¹ K. Devlin: In defence of sex machines: why trying to ban sex robots is wrong. Retrieved, 2015, <http://theconversation.com/in-defence-of-sexmachines-why-trying-to-ban-sex-robots-is-wrong-47641>.

⁸² P. Bisconti: Will Sexual Robots Modify Human Relationships? A Psychological Approach to Reframe the Symbolic Argument, *iss.* 9, no. 5, 2021, pp. 561–571. A szerző vizsgálata szerint, bizonyos esetekben a szexrobottal való kapcsolat infantilizál, frusztrációt okoz, és negatívan hat az emberi kapcsolatokra.

látogatóit. A könnyen elérhető, problémamentes, „különleges” szex a cél, így számukra a bábu egy az újdonságok közül. Míg a másik csoportot azok a kapcsolatot kereső, magányosok alkotják, akik beérik illúzióval, bármilyen formában érhetik is el.

Tanulság: a prostitúció a legkevésbé sem járja a végét...

Felhasznált irodalom:

Monográfia és kiadott kötet

ARKIN, R.: *Governing Lethal Behavior in Autonomous Robots*. Chapman and Hall/CRC, 2009, p. 256. <https://doi.org/10.1201/9781420085952>

BEHREND, M.: *Reflections on moral challenges posed by a therapeutic childlike sexbot. Love and sex with robots: Third International Conference, LSW*. Springer International Publishing, London, 2017, pp. 96–113. https://doi.org/10.1007/978-3-319-76369-9_8

BOER, T. de: *Disability an Sexual Justice. B. A. Thesis*, University of Calgary, 2012, http://dspace.library.uvic.ca/bitstream/handle/1828/5510/de%20Boer_Tracy_MA_2014.pdf.

De GRAAF, M. – ALLOUCH, S. B.: *Anticipating Our Future Robot Society: The Evaluation of Future Robot Applications From A User's Perspective*. New York, 2016, https://www.researchgate.net/profile/Maartje_De_Graaf/publication/304900997_Anticipating_Our_Future_Robot_Society_The_Evaluation_of_Future_Robot_Applications_From_A_User%27s_Perspective/links/577cf33608aece6c20fe4c5d.pdf?origin=publication_detail

FACCHIN, F. – BARBARA, G. – CIGOLI, V.: Sex robots: the irreplaceable value of humanity. *BMJ*, 2017, <https://doi.org/10.1136/bmj.j3790>

FUKUYAMA, F.: *A történelem vége és az utolsó ember*. Európa, Budapest, 1994, 2014.

LEE, J.: *Sex Robots: The Future of Desire*. Palgrave Macmillan, 2017, p. 65. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-49322-0>

LEVY, D.: *Love and Sex with Robots: The Evolution of Human- Robot Relationships*. Harper, 2007

SORENSEN, V. – PHIL, E.: *Dolls Who Speak: Sex Robots, Cyborgs and the Image of Women*. C Academic Works, 2018. https://emicworks.cuny.edu/gc_etds/2728.

TURKLE, Sh.: *The Second Self: Computers and the Human Spirit*. MIT Press, 2005. <https://doi.org/10.7551/mitpress/6115.001.0001>

Könyvfejezet (kiadott kötet)

Di NUCCI, E.: Sex Robots and the Rights of the Disabled. In: DANAHER, J. – MCARTHUR, N. (eds.): i. m. 73–88. o.

DANAHER, J. – SANDBERG, A. – EARP, B. D.: Should We Campaign Against Sex Robots? In: DANAHER, J. – MCARTHUR, N. (eds.): *Robot Sex: Social and Ethical Implications*. MIT Press, 2017, pp. 47–71. <https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262036689.003.0004>

FREUD, S.: A kísérteties. In: Sigmund Freud: Művészeti írások. Filum, Budapest, 2001, 245–282. o. Bókay Antal és Erős Ferenc fordítása.

GUTIU, S.: The roboticisation of consent. In: CALO, R. – FROOMKIN, A. M. – KERR, I. (eds.): *Robot law*. Edward Elgar Publishing, Cheltenham UK, 2016, pp. 186–212.

HERZFELD, N.: Religious Perspectives on Sex with Robots. In: DANAHER, J. – McARTHUR, N. (eds.): i. m.p 91-102..

LIN, P. – ABNEY, K. – BEKEY, G. (eds.): *Robot Ethics: The Ethical and Social Implications of Robotics*. The MIT Press, Cambridge MA, 2012

MOEN, O. M. – STERRI, A. B.: Pedophilia and computer-generated child pornography. In: BOONIN, D. (ed.): *The Palgrave handbook of philosophy and public policy*. Palgrave Macmillan, 2018, pp. 369–381. https://doi.org/10.1007/978-3-319-93907-0_29

SCHEUTZ, M. – ARNOLD, Th.: Intimacy, Bonding, and Sex Robots: Examining Empirical Results and Exploring Ethical Ramifications. In: DANAHER, J. – McARTHUR, N. (eds.): i. m. 247–260. o.

TORRANCE, S.: The Ethical Status of Artificial Agents. With and Without Consciousness. In: TAMBURINI, G. – DATTERI, E. (eds.): *Ethics of Human Interaction with Robotic, Bionic and AI Systems: Concepts and Politcies*. Institutio Italiano per gli Studi Filosofici, Naples, 2006, pp. 60–66.

Folyóiratcikk

AMUDA, Y. I. – TIJANI, I.: Ethical and Legal Implications of Sex Robot: An Islamic Perspective. *OIDA International Journal of Sustainable Development*, vol. 3, no. 6, 2012, pp. 19–28.

BEHREND, M.: *Reflections on moral challenges posed by a therapeutic childlike sexbot. Love and sex with robots: Third International Conference, LSW*. Springer International Publishing, London, 2017, pp. 96–113. https://doi.org/10.1007/978-3-319-76369-9_8

- BRANDON, M. – SHEYKOVA, N. – MORGENTALER, A.: Curiosity and other attitudes towards sex robots: Results of an online survey. *Journal of Future Robot Life*, vol. 3, 2022, pp. 3–16. <https://doi.org/10.3233/FRL-200017>
- BOER, T. de: *Disability an Sexual Justice. B. A. Thesis*, University of Calgary, 2012, http://dspace.library.uvic.ca/bitstream/handle/1828/5510/de%20Boer_Tracy_MA_2014.pdf.
- BROWN, R. – SHELLING, J.: Exploring the implications of child sex dolls. Trends and issues in crime and criminal justice. *Australian Institute of Criminology*, no. 570, March 2019, pp. 1–13.
- BROEKENS, J. – HEERIK, M. – ROSENDAL, M. H.: Assistive social robots in elderly care: a review. *Gerontechnology*, vol. 2, 2009, pp. 94–103. <https://doi.org/10.4017/gt.2009.08.02.002.00>
- CLIFF, M.: She is more than plastic’: Married Japanese man ‘finds love’ with a SEX DOLL. *Mail Online*, 27 June, 2016, <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-3661804/Married-Japanese-man-claims-finally-love-sex-doll.html>.
- CAMPBELL, S.: Obsessed man takes his sex doll everywhere with him in a wheelchair-even down the pub. *Daily Mirror*, 6 September, 2016, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/obsessed-man-takes-sex-doll-8782271>.
- COX-GEORGE, CH. – BEWLEY, S.: I, Sex Robot: the health implications of the sex robot industry. *Sexual and Reproductive Health*, vol. 44, no. 3, 2018, pp. 161–164. <https://doi.org/10.1136/bmj.srh-2017-200012>
- DANAHER, J.: Sex Work, Technological Unemployment and the Basic Income Guarantee. *Journal of Evolution and Technology*, vol. 24, no. 1, 2014, pp. 113–130. <https://doi.org/10.55613/jeet.v24i1.17>
- DANAHER, J.: Regulating Child Sex Robots: Restriction or Experimentation? *Medical Law*, vol. 27, 2019, pp. 553–575. <https://doi.org/10.1093/medlaw/fwz002>
- DE GRAAF, M. – ALLOUCH, S. B.: *Anticipating Our Future Robot Society: The Evaluation of Future Robot Applications From A User’s Perspective*. New York, 2016, https://www.researchgate.net/profile/Maartje_De_Graaf/publication/304900997_Anticipating_Our_Future_Robot_Society_The_Evaluation_of_Future_Robot_Applications_From_A_User%27s_Perspective/links/577cf33608aece6c20fe4c5d.pdf?origin=publication_detail

DEVLIN, K.: In defence of sex machines: why trying to ban sex robots is wrong. *Retrieved*, 2015, <http://theconversation.com/in-defence-of-sexmachines-why-trying-to-ban-sex-robots-is-wrong-47641>.

DÖRING, N. – POESCHL, S.: Love and Sex with Robots: A Content Analysis of Media Representations. *International Journal of Social Robotics*, vol. 11, 2019, pp. 665–677. <https://doi.org/10.1007/s12369-019-00517-y>

DÖRING, N. – ROHANGIS MOHSENI, M. – WALTER, R.: Design, Use, and Effects of Sex Dolls and Sex Robots: Scoping. *Journal of Medical Internet Research*, vol. 22, 2020, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32729841/>. <https://doi.org/10.2196/preprints.18551>

DUBÉ, S. – ANCTIL, D.: Foundations of Erotics. *International Journal of Social Robotics*, vol. 13, 2021, pp. 1205–1233. <https://doi.org/10.1007/s12369-020-00706-0>

EICHENBERG, CH. – KHAMIS-LISA HÜBNER, M.: Sex robot in Sexual Therapy: online Survey and Interview Study The Attitudes of Therapist and Physicians on the Use. *Journal of Medical Internet Research*, vol. 21, 2019, <https://www.jmir.org/2019/8/e13853/tweetations>. <https://doi.org/10.2196/13853>

FACCHIN F. – BARBARA G. – CIGOLI V.: Sex robots: the irreplaceable value of humanity. *BMJ*, 2017, <https://www.bmj.com/content/358/bmj.j3790>. <https://doi.org/10.1136/bmj.j3790>

FRANK, L. – NYHOLM, S.: Robot sex and consent: Is consent to sex between a robot and a human conceivable, possible, and desirable? *Artificial Intelligence and Law*, vol. 25, 2017, pp. 305–323. <https://doi.org/10.1007/s10506-017-9212-y>

GALAITSI, S. E. – OGILVIE HENDREN, CH. – TRUMP, B. – LINKOV, I.: Sex Robots – A Harbinger for Emerging AI Risk. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 2019, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/frai.2019.00027/full>. <https://doi.org/10.3389/frai.2019.00027>

GONZÁLEZ-GONZÁLEZ, S. C. – GIL-IRANZO, R. M. – PADEREWSKI-RODRÍGUEZ, P.: Human-Robot Interaction and Sexbots: A Systematic Literature Review. *Sensors*, vol. 21, no. 1, 2021, p. 216. <https://doi.org/10.3390/s21010216>

GUTIU, S.: The roboticisation of consent. In: Calo, R. – Fromkin, A. M. – Kerr, I. (eds.): *Robot law*. Edward Elgar Publishing, Cheltenham UK, 2016, pp. 186–212.

HERNANDEZ, H.: *Sexbot: Negativ Impact Toward Society*. Augustana Center for the Study of Ethics Essay Contest, 2018, <https://digitalcommons.augustana.edu/ethicscontest/15>.

HIL, K.: Are Child Sex-Robots Inevitable? Interview with Robin Arkin. *Forbes*, 2014, Jul 14.

- HOGAN, M.: Sex and Robots: On the frontlines of the AI revolution with Kate Devlin. <https://www.hotpress.com/culture/sex-robots-frontlines-ai-revolution-kate-devlin-22775520>.
- JELILI, A. Y. – TIJANI, I. B.: Ethical and Legal Implications of Sex Robot: An Islamic Perspective. *OIDA International Journal of Sustainable Development*, vol. 3, 2012, pp. 19–28.
- KANSO, H.: Saudi Arabia gave ‘citizenship’ to a robot named Sophia, and Saudi women aren’t amused. *Global News*, 2017. <https://globalnews.ca/news/3844031/saudi-arabia-robot-citizen-SOPHIA/>.
- KÓKAI, K.: *Das Unheimliche*. MUMOK, Bécs, 2004. július 17. – október 31. http://www.balkon.hu/archiv/balkon04_07/05kokai.html.
- KOLLÁR CS.: Szerethető-e a robotok. Az ember-robot interakció humán oldalának teoretikus aspektusa. *Hadtudomány*, 2016. különszám, 142–154. o.
- KOVEROLA, M. – DROSINOU, M. – PALOMAKI, J. – HALONEN, J. – KUNNARI, A. – REPO, M. – LEHTONEN, N. – LAAKASUO, M.: Moral Psychology of Sex Robots: an experimental study – how pathogen disgust is associated with interhuman sex but not interandroid sex. *Paladyn, Journal of Behavioral Robotics*, vol. 11, iss. 8, 2020, pp. 233–249. <https://psyarxiv.com/58pzb/> <https://doi.org/10.1515/pjbr-2020-0012>
- KUBES, T.: New Materialist Perspectives on Sex Robots. A Feminist Dystopia/Utopia? *MDPI, Social Sciences*, vol. 8, 2019, pp. 233–249. <https://doi.org/10.3390/socsci8080224>
- LEVY, D.: Robot Prostitutes as Alternatives to Human Sex Worker. 2007, <http://www.roboethics.org/icra2007/contributions/LEVY%20Robot%20Prostitutes%20as%20ALTERNATIVES%20TO%20HUMAN%20SEX%20WORKERS.PDF>.
- LEVY, D.: The ethics of robot prostitutes. In: Lin, P. – Abney, K. – Bekey, G. (eds.): *Robot ethics: The Ethical and Social Implications of Robotics*. The MIT Press, Cambridge MA, 2012, P. 224.
- LI, J. – JU, W. – REEVES, B.: *Touching a Mechanical Body: Tactile Contact with Intimate Parts of a Humanoid Robot is Physically Arousal*. 2016. http://www.wendyju.com/publications/li_mechanical.pdf. <https://doi.org/10.5898/JHRI.6.3.Li>
- LI, Y.: Investigating the differences between females perceive same-gender and heterogender sexrobots regarding adoption and intentions. *Frontiers in Psychology*, 2022, 19. August, pp. 1–14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.922108>

- MACKENZIE, R.: *Sexbots: Replacements for Sex Workers? Ethical Constraints on the Design of Sentient Beings for Utilitarian Purposes*. ACE'14 Workshops, 2014, November 11–14, 2014. <https://doi.org/10.1145/2693787.2693789>
- MACKENZIE, R.: Sex Slaves, Vulnerable Others or Perfect Partners? *International Journal of Technoethics*, vol. 9, iss. 1, 2018, pp. 1–17. <https://doi.org/10.4018/IJT.2018010101>
- MACKENZIE, R.: Sexbots: Drawing on Tibetan Buddhism and the Tantric tradition. *Journal of Future Robot Life*, no. 1, 2020, pp. 65–85. <https://doi.org/10.3233/FRL-200003>
- MALLETT, X.: *Sex bots for good- where's the evidence?* 2018. <https://www.alphr.com/technology/1009510/sex-robots-harm-women>.
- MARAS, M. H. – SHAPIRO, L. R.: Child Sex Dolls and Robots: More Than Just an Uncanny Valley. *Journal of Internet Law*, vol. 21, 2017, pp. 3–21.
- MORIN, R.: Can child dolls keep pedophiles from offending? *The Atlantic*, 11 January 2016. <https://www.theatlantic.com/health/archive/2016/01/can-child-dolls-keep-pedophiles-from-offending/423324/>.
- MORI, M.: The Uncanny Valley. *IEEE Robotics and Automation Magazine*, June 2012, pp. 98–100. <https://doi.org/10.1109/MRA.2012.2192811>
- MURPHY, M.: Sex robots epitomize patriarchy and offer men a solution to the threat of female. *Feminist Current*, 2017, <https://www.feministcurrent.com/2017/04/27/sex-robots-epitomize-patriarchy-offer-men-solution-threat-female-independence/>.
- NESTA FUTUREFEST SURVEY, 2016, <https://comresglobal.com/polls/nesta-futurefest-survey-2/>.
- NORDMO, M. – NÆSS, J. O. – HUSØY, M. F. – ARNESTAD, M. N.: Friends, lovers or nothing: men and women differ in their perceptions of sex robots and platonic love robots. *Frontiers in Psychology*, 11, 2020, p. 355. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.00355/full>. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00355>
- OLIVEIRA, A.: Subject (in) Trouble: Humans, Robots, and Legal Imagination. *Laws*, vol. 9, no. 2, 2020, pp. 1–16. <https://doi.org/10.3390/laws9020010>
- PARDES, A.: Creating Child Sex Robots Is a Terrible Idea. *VICE*, July 18, 2014. <https://www.vice.com/en/article/3b75d5/child-sex-robots-are-a-terrible-idea-717>.

- PEARSON, I.: The Future of Sex Report: The Rise of the Robosexuals. A Futurizon Report. *Bondara*, 2015. http://graphics.bondara.com/Future_sex_report.pdf.
- PERNECKER D.: Számítógéppel generált üres tekintetek. *Filmtett*, 2015. július 16. <https://www.filmtett.ro/cikk/3985/az-uncanny-valley-jelensegrol>
- RASMUSSEN, I.: *The Regulation of Sex Robots An argumentative study regarding the possible risks sex robots expose women and children to*. Bachelor Thesis, Malmö University, 2019, p. 40. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1483628/FULLTEXT01.pdf>.
- RICHARDSON, K.: The Asymmetrical 'Relationship': Parallels Between Prostitution and the Development of Sex Robots. *SIGCAS Computers and Society*, vol. 45, no. 3, 2015, pp. 290–293. <https://doi.org/10.1145/2874239.2874281>
- RICHARDSON, K.: Sex Robot Matters. Slavery, the Prostituted, and the Right of Machines. *IEEE Technology and Society Magazine*, vol. 35, no. 2. June, 2016, pp. 46–53. <https://technologyandsociety.org/sex-robot-matters-slavery-the-prostituted-and-the-rights-of-machines/>. <https://doi.org/10.1109/MTS.2016.2554421>
- ROGERS, J. – ORTEGA, M.: Europe's first sex robot brothel FORCED OUT of base as prostitutes complain of competition. *The Express*, March 16, 2017.
- RUTKIN, A.: Could sex robots and virtual reality treat paedophilia? *New Scientist*, 2 Aug. 2016. <https://www.newscientist.com/article/2099607-could-sex-robots-and-virtual-reality-treat-paedophilia/>.
- SCASSELLAT, B.: How social robots will help us to diagnose, treat, and understand autism. *Springer Tracts in Advanced Robotics*, vol. 28, 2007, pp. 552–563. https://doi.org/10.1007/978-3-540-48113-3_47
- SEXUAL SURROGACY REVISITED. *Contemporary Sexuality*, vol. 47, no. 1, 2013, pp. 1–6.
- SHAPIRO, L.: The disabled sexual surrogate. *Journal of Reproductive Health Matters*, vol. 25, no. 50, 2017, pp. 134–137. <https://doi.org/10.1080/09688080.2017.1333894>
- SHARKEY, N. – WYNSBERGHE, A. VAN – ROBBINS, S. – HANCOCK, E.: *Our Sexual Future with Robots. A Foundation for Responsible Robotics Consultation Report*. Foundation for Responsible Robotics, Netherlands, 2017. http://responsiblerobotics.org/wp-content/uploads/2017/07/FRR-Consultation-Report-Our-Sexual-Future-with-robots_Final.pdf.
- SORENSEN, V. – PHIL, E.: *Dolls Who Speak: Sex Robots, Cyborgs and the Image of Women*. CUNY Academic Works, 2018. https://emicworks.cuny.edu/gc_etds/2728.

SPARROW, R.: Robots, rape, and representation. *The International Journal of Social Robotics*, vol. 9, 2017, pp. 465–477. <https://doi.org/10.1007/s12369-017-0413-z>

SPARROW, R.: Would it be wrong to “rape” a sex robot? *ABC Religion and Ethics*, 2019, <https://www.abc.net.au/religion/would-it-be-wrong-to-rape-a-sex-robot/10848376>.

SPENCER, W. D.: Should the Imago Dei Be Extended to Robots? *Love and Sex with Robots, the Future of Marriage, and the Christian Concept of Personhood Africanus Journal*, vol. 10, no. 2, 2018, pp. 44–56.

SCHEUTZ, M. – ARNOLD, TH.: *Are We Ready for Sex Robots?* HRI'16, The Eleventh ACM/IEEE International Conference on Human-Robot Interaction (HRI). 2016, March 07–10, pp. 351– <https://doi.org/10.1109/HRI.2016.7451772>

SULLINS, J. P.: Robots, Love, and Sex: The Ethics of Building a Love Machine. *IEE Transactions on Affective Computing*, vol. 3, no. 4, 2012, pp. 398–409. <https://doi.org/10.1109/T-AFFC.2012.31>

SZCZUKA, J. M. – KRAMER, N. C.: Not only the lonely. How men explicitly and implicitly evaluate the attractiveness of sex robots in comparison to the attractiveness of women, and personal characteristics influencing this evaluation. *Multimodal Technologies Interaction*, vol. 1, no. 1, 2017 <https://doi.org/10.3390/mti1010003>

SZCZUKA J. M. – KRAMER, N.C.: Robotic Love Rival: A Quantitative Study on the Jealousy of Women Evoked by other Women and Robots. *Technology, Mind, and Society*, no. 39, April 2018. <https://doi.org/10.1145/3183654.3186622>

SWEDISH WOMEN’S LOBBY, ROKS AND UNIZON. <https://wave-network.org/swedish-womens-organisations-we-need-a-law-against-sex-robots/>.

TAMÁSI E.: E-szexipari forradalom. *Iustum Aequum Salutare*, 2017/3., 165–181. o.

TROVATO, G. – CHAMAS, L. DE SAINT – NISHIMURA, M. – PAREDES-ESAR LUCHO, R. – HUERTA-MERCADO, A. – CUELLAR, F.: Religion and robots: towards the synthesis of two extremes. *International Journal of Social Robotics*, vol. 13, iss. 4, 2021, pp. 539–556. <https://doi.org/10.1007/s12369-019-00553-8>

YEOMAN, I. – MARS, M.: Robots, men and sex tourism. *Futures*, vol. 44, 2012, pp. 365–371. <https://doi.org/10.1016/j.futures.2011.11.004>

WAGNER, CH.: The Ethical Ramifications of Social Robotics’ Dark Side. *AI Matters*, vol. 3, issue 4, 2018, pp. 52–58. <https://doi.org/10.1145/3175502.3175513>

WEBER, J.: Helpless machines and true loving care givers: a feminist critique of recent trends in human-robot interaction. *Information, Communication and Ethics in Society*, no. 3, 2005, pp. 209–218. <https://doi.org/10.1108/14779960580000274>

WOODLEY, T.: Sexbot Brothels: What Are the Pros and Cons of Robotic Sex Workers?
<https://futureofsex.net/robots/map-of-sex-doll-brothels-around-the-world/>